„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, а уторком на по табака.

ЦЕНА ЈЕ
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.

За Србију
на годину 32 дин., на по године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

лист целокупне српске народне слободоумне странке.

ГЛАВНИ УРЕДНИК: ДР. БРАНКО МИХАЈЛОВИЋ. | ВЛАСНИК: СЛАВКО СВЕТ. МИЛЕТИЋ. | ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: ЖИВКО ВУЛЕТИЋ.

БРОЈ 58. У НОВОМ САДУ У УТОРАК 16. АПРИЛА 1891. ГОДИНА XXVI.

МОЛТКЕ.

У прошлом броју била је брзојавна вест, да је у Берлину, у петак на вече умр'о немачки војсковођа, фелдмаршал Молтке.

Немачке новине, а поред њих бечке и пештанске, сада ће опет неколико дана само о њему писати, та за бога, није ни шала: умр'о је највећи стратег, што га је деветнаести век имао! Јесте, Молтке је умр'о, немачке га новине још за живота дизале у небо и ковале у зведе, а сада просто неће имати речи доста, којим ће га ожалити. Ми пак кажемо, да би по човечанство много боље било, да се Молтке није никад ни родио. Он је подигао ратовање до науке, а та је наука грозна и паклена. И он је живео само за ту науку, која му није била средство, него крајњи смер. Борба између два народа њему је била проста рачунска задаћа, и он је на решавању те задаће радио мирно; ладно и спокојно исписивао је бројеве, а хоће ли за љубав његова рачуна пасти десет, сто, хиљада или неколико стотина хиљада људи, све се то њега није ништа тицало. Данац пореклом, али то му ништа није сметало, да се стави на чело пруској војсци, да војује против своје браће и да помоћу његовом пруска војска потуче данску војску. Не мари то ништа, јер он је живео само за своју „науку“. Турчин је кроз неколико столећа жарио и палио по Јевропи, пречио јевропску цивилизацију кроз две-три стотине година, али, још капетан, Молтке путује у Цариград, учи ту турски и ставља Турској на расположење своје војничко знање. Саставља меморандум о реорганизацији турске војске, спровађа ту организацију, а после и војује с турском војском. Тако могу људи само без осећаја, без душе и без срца. Њему је ратовање било све и сва; он није питао, да ли силник ратује против угњетених, или угњетени против својих угњетача, он је знао само за једно, а то је, да је рат божја установа. Човек са лицем без племенита израза, са духом без идеалног полета, са душом без милосрђа — то је био Молтке. Ладан, као ладна стена, могао је бити, кад је по стотине хиљада људи изводио на кланицу, јер, разуме се, друкчије би му се могли пореметити рачуни, и он своју рачунску задаћу не би могао да реши онако, као што је то замишљао. Он је ратовао, да ратује, а није се никад борио за начело, за идеју, за правду. Права народна за њега нису постојала; он је само знао, да је рат од бога дат, па да се та установа одржава, мора народи да гину. Док се још буду ратне историје писале, име ће његово у тим историјама да се слави, као име једног од највећих војсковођа, али писац културне историје забележиће име његово као ругобу. Друкчије и не може бити. Човека, који је свој живот много ценио, а живот милијуна људи сматрао ниподашта, као средство својој пакленој науци, не може писац културне историје друкчије забележити, већ само као људску ругобу.

Наука Молткеова бацила је јевропске народе у грозну беду и невољу. Ратна је наука узрок, што народи јевропски стењу данас под силним теретима, она је узрок, што је просвећена Јевропа данас до зуба наоружана, што се сва Јевропа претворила у велики ратни табор, она је створила овај наоружани мир, а све као да само због тога, да је онај, који је подигао као науку, и усавршио као такву.

Но данас нема више Молткеа међу живима. Рекли смо, да би можда по човечанство много боље било, да се тај човек никад није родио, али, кад се већ родио, ма да је више и од 90 година живео, могућно је, да је ипак нека срећа по човечанство, што није могао још коју годину да поживи.

Молткеа је био велики војсковођа, али није био — човек.

„Судите ме по мојим делима и осудите ме!“*)

(Глас из Горње Крајине.)

Како је некад ишло калуђеру са његовим „сиром“, тако по богу и нама са нашом „аутономијом“.

Присподоба мало тривијална, али, на жалост, истинита.

И ми имадемо своју аутономију пред очима на папиру, у закону, ал у животу све више је — нестаје.

По смрти владике Теофана патријарх је поставио горњо-карловачкој дијецези за свога мандатара, настојатеља манастира Гомирја, протосинђела Дошена, што је и оштој жељи тамошњег свештенства одговарало, јер је ондашњи, ком су околности дијецезе добро познате, а иначе ваљан калуђер и добар економ, који је из малена прихода сиромашног Гомирја кућу уредио и цркву лепо оправио. Али за кратко време могли смо читати у „Пешт. Лојду“ брзојавну вест из Темишвара (где се онда и патријарх налазио), да Дошен не може остати за мандатара и да ће бити дигнут — сад долази најлепше — „јер га бан Хедервари неће да потврди“. — Дакле тако?!

Не зависи од патријарха, као врховне главе цркве, поставити својим „мандатаром“ као привременим управитељем једне дијецезе онога, који се њему свиди, него то зависи од „потврде владе“?

Ми чекасмо да ће се она вест са надлежне стране демантовати, али у место тога дође именовање новог мандатара у особи новопеченог протосинђела Телечког.

Шат се поведе о томе реч на нашем сабору, да видимо, шта је истина у тој ствари и како долази „влада“, овде хрватски бан, до тога, да се меша у тај посао чисто аутономне црквене врховне власти?

Но не прође дуго, а ево нам опет сада по круни постављена два „администратора“ на обудовљене две наше дијецезе бачку и темишварску, па још у особама самих „архијереја“: патријарха Бранковића за бачку и епископа Нектарија за темишварску „грчко-источну“ епархију. (sic!) Све лепше иза лепшег!

Кад је новоизабрани наш патријарх Бранковић заузео своју столицу и као „председник сабора“ овај у подужој беседи поздравио, развио је у том значајном говору свој програм и приказао се српском народу, да ће бити верни чувар наше аутономије, те озбиљно радити и настојати, да се по нашим уредбама и у духу наше српско-православне цркве уреди, што још није уређено, и изведе, што још није изведено, т. ј. да се наша аутономја, на којој је „и он у своје време деловао“ усавршио и потпуно оствари.

На свршетку тога говора свога затражио је потпору и помоћ сабора рекав: „стрпите се, господо и браћо, судите ме по мојим делима и осудите ме“.

Чини се, да ће тако и да буде. Народ ће „судити“ патријарха Бранковића по његовим делима, па тешко да га неће и „осудити“.

Ми не можемо ни помислити, да ће наш предстојећи сабор преко овога најновијега чина угарске владе — именовања администратора — ћутањем прећи на дневни ред, или га још и са одобрењем на знање узети.

Истина, у чланку 20. „декларатории“ Марије Терезије од 16. јула 1779. задржала је круна себи право „именовања администратора епископа и архијепископата“. Али овај у своје време једнострано донесени организам наше српско-православне цркве добио је касније услед државних закона сасвим други облик, да је — може се рећи — у свему непотребан и застарео постао.

Зар да за „уставну владу“ касније уредбе и закони, којима се доондашње стање ствари мења, нису меродавни? А да нашто нам је онда наше на привилегијама основано и најпосле у зак. чланку IX. од г. 1868. освештано право потпуне у том аутономије, кад се то може на овакав начин опет осујетити? Како стоје протестанти обе вероисповести у том погледу? Они не имађаху за се на заслугама за државу и престо основаних привилегија, но само зак. чл. 26-ти од 1791., затим — као и ми — закон од год. 1848. „о потпуној слободи вероисповести“, па на основу тога одбацише т. ј. не примише царски патент од 1. септембра 1859., којим се у тадашње апсолутно доба њихове две цркве уређују — премда у том „уређењу“ о каквом „именовању“ суперинтендента (владике) или овога заменика „викара“ ни спомена нема. А сада им је тако уређење, да се по њима сасвим слободно обављени избор суперинтендента ставља путем владе круни само „на знање“, а законити „администратор“ такве упражњене столице је најстарији „сенијор“ онога „диштрикта“ (дијецезе).

Како се дакле може код нас и против изричних канона наше цркве и против слова и духа закона друкчије поступити, па к тому мешати се још иноверска влада у чисто аутономни чин „администрације“ једне српско-православне дијецезе предлагањем администратора за именовање?

Ко да буде онда тому крив, ако наше ствари на сабору и опет запну с тога, што се баш у најглавнијим питањима аутономије, као што је самостална управа наше цркве, „одозго“ не по праву и закону, већ мимо права и закона поступа.

А сада на концу још једну патријарху.

Овај чин постављања „администратора“ једној и другој епархији или се догодио са знањем и приволом његовом или без његовог знања и приволе. У првом случа-

*) За сада доносимо о овој ствари чланак који нам је стигао од једног начелног пријатеља из Горње Крајине. Међутим рећи ћемо ускоро и сами коју више о томе. Пр. уред.

ЛИСТАК.

КАРТАЊЕ.

Нема сумње, да картање и коцкање спадају међу најжешће и највеће страсти људске Ретко да која страст обухвата тако лако човека као што то бива код картања. И колико ли тек штете наносе људима. Грдан би то списак имена био, кад би побројали само у нашем српском народу, од како се и у нас развило картање, колико је људи изгубило живот, имање и част.

Колико је српских кућа отишло у туђинске руке, многи ланци, многа лепа имања српска отишла су у недођин и све због проклете карте. Гледао сам у једној некад, тако рећи, чистој српској вароши неколико лепих кућа, које некад беху српске, а данас су туђе. Питао сам од куд то, зашто то? Одговор беше, то је картањем и пићем пропало. И картање се мање више и код нас одомаћило, оно је отровало и млађе и старије, окужило је све сталеже. У худој колебици сиромашкој, у богатој палати великашкој наићићете на људе, који су наклоњени картању. Јесте ли видели сиромашна надничара, који је примио своју худу недељну зараду, и место да је носи дому свом, где гладна жена и гола дечица чекају ранитеља свог, да их нахрани, седа жудећи за новцем и одан зар ружној страсти, за карташки сто, да после неколико часова одлази без и једног повчића, да наиђе на плач своје голе жене и на врисак своје гладне дечице. Јесте ли видели трговца, кад покупи, дневни пазар и одлази у кавану, да у друштву карташа од заната, утуче своју зараду? И такав обично завршује — банкротством. Постаје туђ слуга, место да је остао свој господар. Слушали сте за богаташа, који је једне ноћи за карташким столом све своје имање метнуо на коцку или је заложио част своју у нечасној игри, и изгубив све, завршује самоубијством. Могао бих навести много и много таких случајева, али нашто, сваки би од нас могао причати, шта је видео и шта је доживео. Многи и многи ће се сећати својих пријатеља, знанаца и рођака, који одани карташкој страсти пропадоше за навек.

Али није картање само губиновац, оно је у много случајева и душегубац постало.

Погледајмо по тавницама и ви ћете наћи много примера, где је пријатељ убио пријатеља при картању због неколико форината. Почели су играти „фарбла“, „наше ваше“, и како се све зову те красне игре. Почеше се картати, да „мало прекрате време“, то прекраћивање времена завршило се убијством. Један трune под трном земљицом, а други вене у тавници. Колико ли њих тавнује и робује због тога, што су одани својој гадној страсти, проневерили и покрали туђ, поверени им новац. Не треба вам лепша доказа, узмите само наше великоварошке листове. У њима ћете наћи дневно сталну рубрику: „Проневере, крађе, преваре“.

Читаћете на једном месту, где је државни чиновник проневерио поверени му новац, те због тога изгубио поверење и допао затвора. Наћићете ту, где је слуга похадао господара свог и због тога дошао у затвор, видећете где је пријатељ пријатеља преварио, брат брата за знатну своту новаца. Сваки таки случај има за собом повећу приповетку. У листу читамо у два три реда, али кад би мало даље пошли, те дубље промислили о целој ствари, ми би у њој нашли читав роман. И констатовано је, да се већина тих случајева десила због страсног картања.

Картање одавно постоји на свету, а нарочито је у Европи и Америци распрострањено. Ко је изумео картање и кад је оно поникло, то још није тачно доказано. Мисли се, да се прво почело картати у Енглеској у XVI. веку, али пошто има доказа, да су на немачким универзитетима већ у XV. веку забрањивало ђацима — који тада уживаху много веће слободе него ли данас — да се не картају, то ће свакако бити, да је картање раније измишљено. Ко је измислио картање и томе се не зна часно име, штета, могао би заузети достојно место покрај Херострата, онога што је у давним временима запалио великолепни храм Дијанин у Ефесу, да му име дође у историју. Толико се још позитивно зна, да је картање измишљено ради забаве, али одмах је оно после свог постанка постало демонском игром. Коцкање је много раније измишљено, порекло коцкања одводи се на старе Римљане и Грке.

Данас је картање у пуном јеку. Оно је овладало у свима образованим народима, особито се Французи одликују својим картањем „на велико.“ Али нису ни остали народи заостали за Французима. У Немачкој, Енглеској, Русији и свима осталим већим и мањим државама је картање у моди.

Међу свима карташким играма најгоре су хазардне игре, ту се највише губи новац. Власти истина забрањују па чак употребљују и веома строге мере само да искорене играње тих несретних игара, али све то не помаже. У свима великим варошима постоје тајна карташка друштва. Ту се игра на велико, ту играју најстрасније карташи, који међу на коцку све своје имање, да се или обогате или скончају као самоубијце.

До скора је било у европским државама јавних карташница, али владе појединих држава забранише их, видећи зар, колико невоље и несреће наносе и самој држави а и појединим људима. На срамоту образоване Европе постоји још једна јавна карташница. То је злогласни Монте Карло. Право је, да и о њему рекнем коју. Карташницу у Монте Карлу је основао неки монсије Блан. Он је умрио 1877. године као таст принца Ролана Бонапарте и принца Радцивила (пореклом Руса), оставио је за собом имање, које вреди преко четрдесет милијона форината. Умро је у Паризу и ту су га

ју нека се патријарх сети првог говора свога у сабора, пак сам може створити оно мишљење и онај „суд“, који може о том чину његовом српски православни народ и његов сабор имати. У другом случају пак дужност би његова била, да у свечано обећаном чувању аутономних права цркве и народа не прими такву канонима своје православне цркве и закону противну ингеренцију државне власти **у своје непобитно право,** и, као глава цркве за се као и за свога епископа „администратора“ учини и поднесе „представку“ на највише место, да та ствар у своје време чиста и јасна, па, што искрено желимо, и у духу наше цркве и закона изравнана пред сабор дође, који ће у томе случају врло радо показати, да му није стало до „бесплодних“ препирака са државном власти, већ до стварнога и коначнога уређења своје црквено-просветне аутономије у духу своје српско-православне цркве, а у оквиру државних основних закона. — Идемо да видимо? —ћ.

Политички преглед.

Мучење једног Србина због Белчевљевог убиства. Дописник енглеског листа „Тајмса“, који лист иначе није противник садашњег стања у Бугарској, износи у опширном извештају свом она нечовечна мучења, са којима се муче особе, које су ухапшене због последњег атентата у Софији. Ту се вели: „Бугарски министар-председник, као што је познато, нема много обзира, али треба да припази, да се енергија не претвори у неправду и бруталност. Међу многима, који су после убиства Белчељева ухапшени, био је у затвору и један српски занатлија — дунђерин. Тај човек је провео девет дана у влажној подземној апсанској ћелији, у којој је пуно воде и жаба. Тек онда је доведен пред истражну комисију. Пошто о убиству ништа није знао, казано му је, да ће га приморати да говори. Дунђерин је затим одведен у једну, нарочито за то удешену собу, где је подвргнут мучењу: свучен је до голе коже, подигнут је у висину; везане су му руке и ноге за неке кваке и жандарм га је тако ударао са штапом пола сата. Али пошто он ипак није знао ништа рећи, пуштен је из апса, те се довукао до српског агента Стејића, да му покаже своје ране и да се жали. Тек што је напустио српски консулат ухапсе га поново, те га тек на енергичан протест Стејићев код министра спољних послова Грекова, пусте на слободу. Стејић му даде склоништа у консулату. Затим је српски консул отишао талијанском генерал-консулу грофу Сонацу, као најстаријем члану дипломатског кора у Софији, и позвао га да се лично увери о ужасном стању у коме се несретни Србин налази. У дипломатском кору су огорчени и то с правом.“

Руска влада и Чивути. Берлински Boersen Courier јавља да не само што није учињено од стране Русије никаквих притисака у погледу прегледања пасоша на странце, као што се о томе проноси вест по штампи, но су шта више учињена и извесна попуштања у томе погледу. А нарочито се попушта према Јеврејима. Од сада ће у сваком руском консулату бити визирани пасоши без икаквих сметња, и то шефовима и свима преставницима свију светских трговачких кућа, па чак и агентима њиховим; ти пасоши даваће тим личностима, као и њиховим женама право не само да пропутују кроз Русију, но и право на шесто-месечно бављење у Русији. Осим тога за пруске Јевреје отпада оно правило, по ком им се забрањивало, да се баве ван рејона, где је компактовано јеврејско становништво. — У колико је ова вест истинита, то ће се тек видети.

на врло свечан начин саранили. Монте Карло је право убиство за свет. Нигде се не карта и не коцка тако страшно, као тамо. Многи је и многи изгубио све и сва, што је год имао. Странци из целог света долазе у Монтекарло, да се картају и да ту добију или изгубе новаца. Многи је сасвим очерупан отишао кући, а многи је тамо, изгубив све и сва, оставио и главу. Статистичким податцима се доказује, да се у самој 1890. години убило 87 несретних играча, а колико се убије, што се и не дозна. И људи ће трчати у Монтекарло, да се картају, да губе тамо имање, част па и сам живот све до 1913. године, јер дотле траје уговор, који склопише закупници монтекарловске јавне карташнице са кнезом Монаковским. И све дотле мора Европа гледати, где се људи на очиглед упропашћују. Шта ћемо, кад је то модерно.

* * *

И у нашем сиромашном српском народу прилично се одомаћило картање. Као код свију других народа, тако је и код нас већ окужило све сталеже. Ми данас живимо у тешким приликама, тужимо се на рђаве године, неродицу, велику порцију и т. д. па сигурно разбибриге ради и да мало прекратимо време, волемо кад и кад да — промешамо библије. **В. К.**

Вести из места и са стране.

Никанор Поповић, јеромонах и управитељ манастира Беочина произведен је на Цвети у Карловцима за протосинђела.

Слушаоци I. и II. године на карловачкој богословији разишли се на Цвети на двонедељне ускршње ферије. III. и IV. година пак морала је због изучавања црквених правила да остане у Карловцима.

Забава у Прњавору. Српска омладина у Прњавору приређује „Вечерњу славу и забаву“ на Ђурђев-дан (храм нове српске православне цркве) 23. априла 1891. у гостијони г. Вј. Такача. Приход је намењен у корист споменика Симе Милутиновића-Сарајлије. На забави свираће овдашње добровољно тамбурашко друштво, под управом г. Николе Радишића-Сомборца. Распоред забаве је ово: I. део. Јако пљених свободитељ, тропар св. Великомученика и побједоносца Георгија, певају ученици срп. школе. 2. О животу и делима Симе Милутиновића говори г. Лазар В. Трифковић. 3. Божественоју благодатију просветивсја, тропар св. Симеона мироточца (Стефана Немање краља српског), певају ученици срп. школе. 4. Ђурђев-дан, од З.-Ј. Јовановића, деламује Бошко Милановић ученик IV. разреда. 5. Наход Симеон (срп. нар. песма), уз гусле пева г. Симо Јанковић свештеник из села Шаринаца. 6. Српском Омиру С. Милутиновићу од Ђорђа Н. Милића, декламује Марко Антонић ученик III разреда. 7. Бранково коло, од Пачу-а, певају ученици и ученице српске школе. II. део. „Свекрва“ шаљива игра у једном чину од Мите Калића, престављају дилетанти. Трећег дела ће се играти српске народне игре.

Беседа с игранком у Суботици. „Суботичка српска певачка дружина“ приређује на Ђурђев дан т. ј. 23. априла 1891. године „беседу с игранком“ у великој дворани „вароши Пеште“. Распоред беседе је ово: 1. Језерце од Ј. Цеа, пева мешовити збор суботичке српске певачке дружине. 2. Мињон од Томаса, пева г. Стеван Дескашев, члан кр. мађ опере у Будимпешти. 3. Свето-ивањски сан од Менделсона-Листа, свира на гласовиру г. М. Мацак, професор музике из Будимпеште. 4. Гусларева смрт од Змај-Јована Јовановића, декламује г. Марко Вујић. 5 Вода и сузе од Р. Толингера, пева мешовити збор месне српске пев. дружине. 6 Смеса српских песама од Ф. Гала, свирају на гласовиру господа: Ф. Гал и М. Мацак. 7. а) Лаку ноћ од Д. Јенка, пева г. Ст. Дескашев, б) Гусле моје, пева г. Ст. Дескашев, уз пратњу мушког збора срп. пев. дружине. 8. Вилино коло од С. Марковића, пева меш. збор српске пев. дружине.

Проневера државне порезе. Често се дешава, да човек повери неком новац, да плати за њега порезу, ослањајући се на поштење. Па тако је урадио и један познати адвокат будимпештански. Он повери свом помоћнику 1860 фор., да плати за њега порезу код варошке управе. Помоћник се лепо врати са порезном књижицом у којој беше уписана горња свота као исплаћена. После неколико дана нестане из адвокатске писарнице помоћника, који иначе беше тачан, веран и вредан. Томе се адвокат веома зачудио. Али после неколико дана добије адвокат опомену, да плати заостатак порезе од 1860 фор. Адвокат се томе веома изненадио. Пожури се са порезном књижицом у порезно звање и ту га уверише, да је и благајников и протоколистин потпис фалзификован. Сад је тек видео, за што му је помоћник отишао. Будимпештански магистрат, да би стао на пут даљим злоупотребама, наредио је, да се од селе у порезним књижицама крај имена чиновничких има ударити и званичан печат.

Српска изложба. Јавили смо већ, да ће се приликом пунолетства српског краља Александра I. приредити српска изложба, да би се тим увеличала слава тог свечаног чина. Изложбу ће ту приредити српско пољопривредно друштво, а руковођење припреме за ту изложбу поверено је одбору, који је на ту цел изабран. Одбор се тај већ конституисао изабрав себи за председника М. Савића а за известиоца Живка Шокорца.

Нова застава српског конзулата у Приштини Из Беча јављају: Код једног овдашњег етаблисмана, који ради заставе, поручена је нова застава за српски конзулат у Приштини. Застава је готова и послана је у Београд министарству спољних послова, одакле ће је послати на место определења. Застава је израђена од фине и трајашне материје у српским народним бојама. Три разне боје нису зашивене једна уз другу, јер је сва тробојка из једног парчета. У средини се налази српски државни грб са краљевском круном: круписаним двоглавим орлом. Цела застава је четир метра дуга и метар и по широка.

Протучивутски немири на острву Крфу. Већ неколико дана има, од како на острву Крфу владају жестоки немири против тамошњих Чивута. Пукао је глас, да су Чивути убили једну девојчицу, да јој употребе крв за своје верозаконске обреде. Лешину те девојчице нашли су на улици у џаку. Лешина је била ужасно унакарађена, очи избодене, глава кречом умазана, по телу и по лицу беху ужасне ране. То је светину тако огорчило, да се дигла против Чивута. По улицама се несме ни један Чивут жив да покаже. Војска и полиција мораде опколити чивутску варошку четврт, да не би било крвопролића. Чивути се склонили у своје куће и ту очекују своју судбу. Чивути се труде да докажу, да девојчица није била хришћанског порекла, него да је била дете чивутско. Рабинер је издао чак и званичан извод из записника црквених, трудећи се, да тим докаже чивутско порекло девојчетово. Али то све не помаже, народ неће да верује него све жешће и жешће тражи отворен сукоб са Чивутима.

Штета у Риму. Приликом познате експлозије барутане код Рима начињена је грдна штета. Комисија, која беше изаслана, да извиди и процени штету, пропашла је, да штета износи преко три милиј. лира. Вароши самој је панесено за 460.000 лира штете, у Петровој цркви износи штета 200.000 лира, у Павловој базилици има по милијона, у апостолским палатама 300.000, у јерусалимској цркви исто толико штете. Државна благајница је претрпела 1 милијон лира штете, а од прилике толико исто и поседници кућа. Осим тога је погинуло доста људи а врло много је рањено, сиротиње је остало приличан број без крова. У Риму се сад купе добротворни прилози у корист сиротиња и рањеника.

Крваво распеће У Кечкемету је овладала међу тамошњим становницима католичке вере читава узбуна. Пред јужном варошком капијом има једно распеће о ком се проноси глас по вароши, да се око њега сваку ноћ чује стењање и уздисање, а из једне ране тече крв. Вели се, да су на то распеће пуцали. Целу уједурму је удесио отпуштени кочијаш велепоседника Аладара Киша. Кочијаш тврди, да је једном приликом ишао из лова са својим господаром. Господар му љутит, што није ништа уловио, напуни пушку једним новчићем и кад прођоше крај распећа натегне пушку и пукне у распеће из ког је на мах потекла крв. Народ се у Кечкемету узбунио, и тамошњи свештеник католички је једва у стању, да утиша раздраженост.

Опасна игра. У Ст. Кањижи је дванајстогодишња ћерка Јована Новака носила свом оцу ручак у поље. Враћајући се из поља нађе на путу динамитску патрону. Љубопитљиво дете хтеде да отвори патрону, али му то не пође за руком. Кад је дошла кући договори се са својим другарицама, да разбију сикиром патрону. Што наумише то и учинише. Али чим ударише по патрони, она експлодира и убије на место једну девојчицу, а љуто обрани друго двоје деце, која беху у близини.

Колико се пива попије у Немачкој? Како Немци радо пију пиво, то ће најбоље показати статистичке цифре. 1889 г. попило се у Немачкој 52 милијона хектолитара пива, према томе је сваки становник Немачке попио 106 литара. Прошле године је у Немачкој попијено мање пива, јер је сваки становник попио „тек“ 93. литре пива за годину дана

Кратке вести. Мемоари српске краљице Наталије изашли су у Паризу на француском језику. — На Цетињу се организовао одбор за скупљање прилога на споменик Сими Милутиновићу-Сарајлији. — Има изгледа да ће се у Солуну подићи „трамвај“, то би било добро због тога, што су солунске улице веома раштркане. — У издању београдске књижаре Валожића изашла је нова мапа Србије Вели се да је доста тачна. — Будимпештанска полиција је забранила радницима прославу 1. маја. Један део радника ће поново тражити дозволу. — Градско веће је примило оставку Ригерову на чланству градског већа. — Приликом преметачине у просторијама париске патријотске лиге нашли су и на неколико важних Буланжерових писама. — У Бечу је 515 пекарских помоћника обуставило рад. — У Есену страјкује 15.000 рудара. Страјк још није престао.

Трговина.

Нови Сад, 15. априла. Годишњи вашар, који се јуче овде одржао, није био никакав. Марве скоро никакве није било догоњено. Пазар је у опште без икаква значаја био. Зове се само да је било вашара.

На житној пијаци није било никаквих промена. Довоз слаб, а цене су остале старе.

Цена је пшеници 9 фор. 30—40 нов., кукурузу 6 ф. 20 новч., јечму 6 ф. 20 новч., зоби 6 ф. 30 н., наполици 8 ф.до 8 ф. 10 н. Све од сто килограма.

Остали производи:
Лукац 70 нов.
Кромпир 3 фор. 50 нов.,
Пасуљ бели 9 фор.
Пасуљ жути 8 фор. 50 н. све од 100 килогр.
Са осталих пијаца:
Теоци 6—14 ф. од ком.
Јагањци 5—10 ф. по пару.
Свињи дебели 38—40 ф.
Свињи млади 36—38 фор.
Маст 50 ф.
Сланина 50 фор.
Све од сто килограма.

*

Штајнбрух, 14. априла (Недељни извештај са свињске пијаце.) Промет је прошле недеље био тром. Просечне цене биле су одабраној угарској роби тешкој 260—360 кгр. 46—48 н., 180—260 кгр. тешкој 44—45 нов., сељачким свињама маторим преко 300 кгр. тешким 44—45 н., српским 46—46½ н. по килограму.

Цене рани биле су: Кукурузу 7 ф. 20 н., јечму 7 ф. 60 нов.

5. априла било је на месту 120.435 свињи. Дотерано је у току недаље из земље 11.887 и из Србије 2610 комада. Отерано је за потрошњу у Будимпешти 3014 ком., у земљу 494 ком., у Беч 1118 ком., у Чешку, Моравску и Шлеску 17882., у Немачку 753 ком., за производњу сапуна прерађено 31 ком. — свега 7198 ком. По томе је остало на месту за идућу недељу 127.734 ком. — У акционарским салашима леже 21.931 ком., у транцитним 3918 ком., и то српских свиња.

Бечка пијаца. Догоњено је 5900 ком. Промет је био тром. Тешке свиње 39 ф. — 40 ф 50 нов., осредње 34—37 ф., младе 34—42 ф Све од сто килограма.

*

Течај златног и сребрног новца на пешт. берзи од 15. априла.

Дукати — — — — — — — —	5·47
Наполеондори — — — — — — —	9·28
Немачка марка — — — — — — —	57·25
Лондон — — — — — — — —	116.90

Најновије вести.

— Из Клужа (Колошвара) јављају, да је онде јуче био народни збор (мађарски), на ком се решавало о законском предлогу о промени жупаниј ске управе. Усвојена је адреса против истог закон. предлога, а адресу ће сабору поднети заступници Угрон и Барта. Угрон је у свом говору врло жестоко напао владу. „Хоћу“, рекао је, „слободу без револуције; ако влада хоће револуцију, ја ћу се свим законитим средствима против тога борити“.

— Из Лавова јављају, да ће посланик у аустр. заступничкој кући, Билински (Пољак) бити у скоро наименован за министра комуникације.

✝

Са уцвељеним срцем јављамо свима сродницима и познаницима, да нам је наш премили синак и одлични ученик I. разреда српске верозаконске школе Ђокица (Родољуб), у 7-ој години млађаног живота свога, а после дужег и тешког боловања, лицем на Лазареву суботу у јутру у 5 сахати преминуо и на веки с нама се растао.

У Б. Кули 1891.

До ладнога гроба ожалошћени: Јован Ђ. Ћосић, Јелисавета Ћосића рођ. Максимовића уцвељени родитељи. Богданка и Црногорка Ћосића сестрице, Александар (Саша) Ћосић братац, Марија Ђ. Ћосића рођ. Михајловић мајка — и други родови.

ОГЛАСИ.

Оглас дражбе.

На основу закључка перлеске српске црквене општине, а услед одобрења административног одбора, расписује се минуендо дражба, на дан 5. (17.) маја 1891. год. у 3 сахата после подне ради оправљања унутрашње цркве и парохијског дома.

Процена за позлату . . . . . 5700 фор.
За фреско малерај са масном бојом . . 3500 фор.
Столарска радња — нови прозори и врата — у процени . . . . . 895 фор.
За парохијски дом, зидарски и столарски рад . . . . . 600 фор.

Сваки онај, који је вољан при дражби суделовати, дужан је вадиум 10% од горе наведене своте за сваки рад по наособ у готовини положити. Ближа условља могу се у свако доба дознати код потписаног председника српске црк. општине.

У Перлезу 12. (24.) априла 1891.

Душан Савић, перовођа. 1—8 **Ђура Илић**, председник.

МЕШОВИТА ТРГОВИНА

ПЕТРА ПОПОВИЋА

У ВЕЛ. БЕЧКЕРЕКУ

потребује једног практиканта и једног шегрта. Ступање одма. 1—3

ПИЈАНСТВО

лечи у многобројним случајевима са **сјајним успехом** употребљени

АНТИБЕТИН.

1 доза 2 фор. 20 нов. 1 дупла доза, која је нужна ако је болест и сувише јака, 4 фор. 40 пов. или 10 франака. Новац се шиље у напред. Шиље се наплаћеном поштарином. Добија се у апотеци „код орла“ у Лугошу бр. 50. у Банату. 7—10

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.